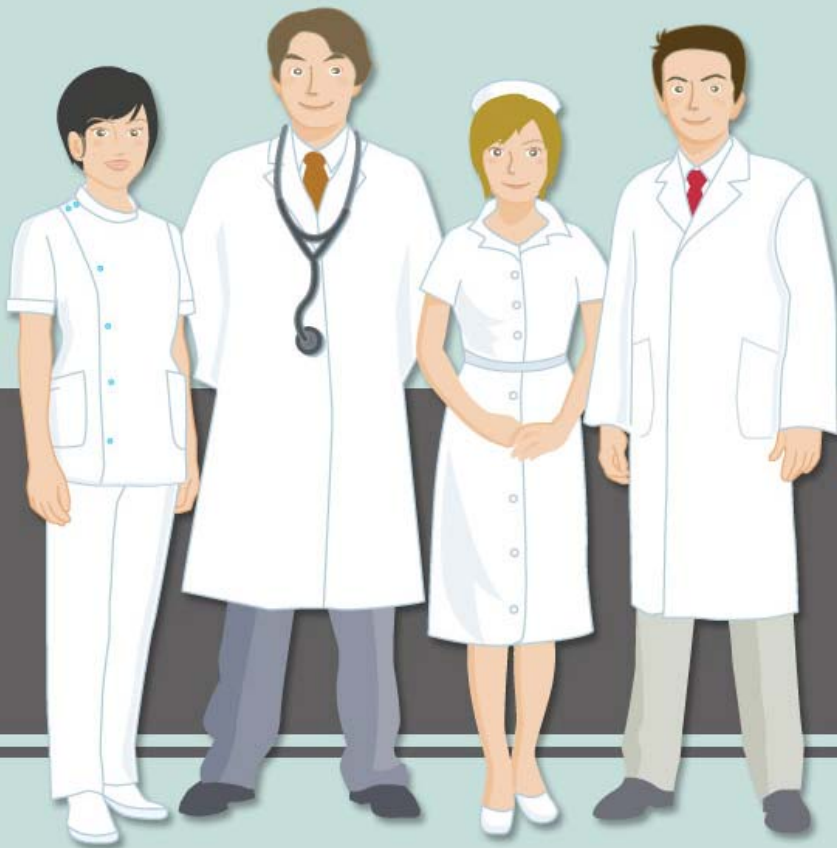

Multi-professional Patient Safety Curriculum Guide

รศ.นพ.สมพันธ์ ทักษิณม
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

What is curriculum guide?

Patient Safety (PS) ไม่ได้ขึ้นกับวิชาชีพสุขภาพด้านใดด้านหนึ่ง
ทุกวิชาชีพต้องเรียนรู้

หนังสือนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นมาเพื่อให้เข้ากับความต้องการ
เพื่อให้ทราบถึงวิธีการสอน โดยการประสานเป็นหนึ่งเดียวกัน
โดยแต่ละวิชาชีพเข้ามาร่วมกัน

ทำงานอย่างเป็นระบบ (System-based) และ

ทำงานเป็นทีม (Team-dependent)

เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างบูรณาการ

What does the Curriculum Guide contain?

Part A และ Part B

Part A เป็นการแนะนำวิธีสอนที่ปฏิบัติได้ง่ายสำหรับผู้สอน
ในหัวข้อต่างๆที่อยู่ใน Part B

Part B เป็นหัวข้อต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของผู้ป่วย

ผู้สอนสามารถเลือกหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งมาสอนได้

โดยนำเข้ามาสู่ในหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว

- 1) ตามความต้องการของสถาบันนั้นๆ
- 2) ตามทรัพยากรที่มีและ
- 3) ตามความสามารถที่ถนัด

วิธีการสอน มีให้เลือกหลากหลายวิธี

ให้เลือกวิธีที่เหมาะสมกับสถาบันของตนเอง

Part A ประกอบด้วย

1. ที่มา
2. หัวข้อในคู่มือหลักสูตรถูกเลือกมาอย่างไร
3. เป้าหมายของคู่มือหลักสูตร
4. โครงสร้างของคู่มือหลักสูตร
5. การนำคู่มือหลักสูตร ไปใช้
6. การบูรณาการการสอนเรื่องความปลอดภัยของผู้ป่วย
เข้าไปในหลักสูตรเดิม

Part A ประกอบด้วย (ต่อ)

7. หลักการทางการศึกษาที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอน
เรื่องความปลอดภัยของผู้ป่วย
8. กิจกรรมที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจเรื่องความปลอดภัยของผู้ป่วย
9. วิธีการประเมินผลความปลอดภัยของผู้ป่วย
10. วิธีการประเมินหลักสูตรความปลอดภัยของผู้ป่วย
11. เครื่องมือในเว็บและแหล่งค้นคว้า
12. วิธีที่จะสนับสนุนการสอนความปลอดภัยของผู้ป่วย
ในประเทศต่างๆ

Part B ประกอบด้วย

คำจำกัดความของหลักคิดที่สำคัญ

ความหมายของสัญลักษณ์ (icons)

บทนำของหัวข้อในกลุ่มมือหลักสูตร

หัวข้อที่ 1 ความปลอดภัยของผู้ป่วยคืออะไร

หัวข้อที่ 2 ทำไมการนำปัจจัยด้านมนุษย์มาใช้จึงมีความสำคัญ
ต่อความปลอดภัยของผู้ป่วย

หัวข้อที่ 3 การทำความเข้าใจระบบและผลของความซับซ้อน
ในการดูแลผู้ป่วย

หัวข้อที่ 4 การเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

Part B ประกอบด้วย (ต่อ)

หัวข้อที่ 5 การเรียนรู้จากความผิดพลาดเพื่อการป้องกันอันตราย

หัวข้อที่ 6 การทำความเข้าใจและการจัดการกับความเสี่ยงทางคลินิก

หัวข้อที่ 7 การใช้วิธีการปรับปรุงคุณภาพเพื่อปรับปรุงการดูแล

หัวข้อที่ 8 การมีส่วนร่วมของผู้ป่วยและผู้ดูแล

บทนำสำหรับหัวข้อที่ 9-11

หัวข้อที่ 9 การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ

หัวข้อที่ 10 ความปลอดภัยของผู้ป่วยและหัตถการที่รุกราน

หัวข้อที่ 11 การปรับปรุงความปลอดภัยในการใช้ยา

How can the Curriculum Guide be used?

หนังสือนี้ใช้สอนนักศึกษาระดับปริญญา และหลังปริญญา
เขียนโดยคำนึงถึงผู้อ่านทั่วโลก และใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย
ออกแบบเพื่อให้สามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์ของท่านได้
สามารถนำไปใช้ หรือนำไปปรับให้เข้ากับหลักสูตรที่มีอยู่แล้ว

โดยคำนึงถึงความต้องการของแต่ละ

1. สถาบัน 2. ประเทศ
3. วัฒนธรรม 4. ทรัพยากรที่มีอยู่

หัวข้อแต่ละข้อใน Part B

- สามารถใช้เวลาสอนที่แตกต่างกัน
- ให้แต่ละสถาบันเลือกหัวข้อที่สนใจมากที่สุดได้
- สามารถที่จะนำไปสอดแทรกในหลักสูตรเดิมได้

How was the Curriculum Guide developed?

พัฒนาขึ้นมาจากหนังสือคู่มือ PS ของโรงเรียนแพทย์ ปี 2009

คณะทำงานประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากวิชาชีพต่างๆ

และจากองค์กรนักศึกษา ทันตแพทย์ แพทย์

ผดุงครรภ์ พยาบาล เภสัชกรรม

และจากภูมิภาคต่างๆของ WHO 6 ภูมิภาค

ทำการทบทวนและปรับปรุงขึ้นมาเป็น

หนังสือคู่มือความปลอดภัยผู้ป่วย ฉบับสหวิชาชีพ 2011

ทำไมต้องเปลี่ยนหนังสือนี้

WHO มีหลักการว่า

ประเทศที่มีได้ใช้ภาษาอังกฤษ

ควรแปล เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย

ประเทศที่แปลแล้ว

1. จีน

2. ญี่ปุ่น

Part A คู่มือผู้สอน

บทที่ 1 ที่มา

- ทำไมนักศึกษาสาขาบริการสุขภาพจำเป็นต้องรู้เรื่องความปลอดภัยของผู้ป่วย
- วิธีการใช้หลักสูตรนี้
- คู่มือหลักสูตรนี้คืออะไร
- ทำไมต้องพัฒนาคู่มือหลักสูตรนี้

บทที่ 2 หัวข้อในกลุ่มมือหลักสูตรถูกเลือกมาอย่างไร

1. จากหนังสือกรอบการศึกษาความปลอดภัยของผู้ป่วย

ของประเทศออสเตรเลีย (APSEF)

2. จากหนังสือ สมรรถนะด้านความปลอดภัย

การส่งเสริมความปลอดภัยของผู้ป่วยข้ามพรมแดนวิชาชีพ

ของประเทศแคนาดา

Part B

หัวข้อที่ 1 ความปลอดภัยของผู้ป่วยคืออะไร

บทนำ ทำไม PS ถึงเกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ

คำหลัก

- ความปลอดภัยของผู้ป่วย
- ทฤษฎีระบบ
- การตำหนิ
- วัฒนธรรมตำหนิ
- ความล้มเหลวของระบบ
- วิธีการเข้าถึงคน การฝ่าฝืน
- รูปแบบความปลอดภัยของผู้ป่วย ระหว่างสาขาวิชาชีพ
และผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง

วัตถุประสงค์ของการเรียน

ผลลัพธ์ของการเรียน: ความรู้และการปฏิบัติ

เรื่องที่นักศึกษาต้องรู้

เรื่องที่นักศึกษาต้องปฏิบัติได้

รูปแบบและกลวิธีในการสอน

- การอภิปรายกลุ่มย่อย
- การบรรยาย
- สถานการณ์จำลอง
- อื่นๆ ติดตามผู้ป่วยตั้งแต่เริ่มเข้ามาโรงพยาบาล

การประเมิน

- Portfolio (แฟ้มสะสมงาน)
- CBD: Case-based discussion (การอภิปรายกรณีผู้ป่วย)
- OSCE: Objective structured clinical examination
- การเขียนบันทึกการสังเกต ระบบสุขภาพและความผิดปกติ

เนื้อหา

- ผลเสียที่มีสาเหตุมาจากความผิดพลาดในการดูแลและความล้มเหลวของระบบ
 ทำการศึกษา Sentinel events (เหตุการณ์ที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ)
 ที่ไม่ควรเกิดขึ้นอีก โดยทำ Root Cause Analysis
- ความสูญเสียด้านมนุษย์และด้านเศรษฐกิจ
- บทเรียนจากภาคอุตสาหกรรม
- รูปแบบที่แสดงให้เห็นปัจจัยที่ซ่อนเร้น (Swiss sheet)

เนื้อหา

- ต้นตอของวัฒนธรรมการตำหนิ

ทำไมเราจึงตำหนิ

- การฝ่าฝืน (Violation)

การฝ่าฝืนที่ทำเป็นประจำ

การฝ่าฝืนที่ปรับให้เข้ากับความต้องการ

การฝ่าฝืนเมื่อจำเป็น

- การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ป่วย

- เข้าใจถึงปัจจัยที่หลากหลายที่มาเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย

ให้ถามว่า “เกิดอะไรขึ้น” มากกว่า “ใครทำ”

โดยการถาม ห้าทำไม (The five “whys”)

ห้่า “ทำไม”

ข้อความที่ 1 พยาบาลให้ยาผิด

ทำไม

ข้อความที่ 2 เพราะว่าเธอได้ยื่นชื่อยาที่แพทย์สั่งผิด

ทำไม

ข้อความที่ 3 เพราะว่าแพทย์เหนื่อยมากและเป็นเวลาเที่ยงคืน

และพยาบาลไม่อยากจะรบกวนแพทย์ที่จะให้บอกชื่อยาซ้ำอีกครั้ง

ทำไม

ห่า “ทำไม”

ข้อความที่ 4 เพราะเธอรู้ว่าหากเธอถามซ้ำ เขาก็จะมีอารมณ์โกรธขึ้นมา
และก็จะตะโกนใส่เธอ

ทำไม

ข้อความที่ 5 เพราะว่าเขาเหนื่อยมากจากการผ่าตัดมาเป็นเวลา 16 ชั่วโมง

ทำไม

เพราะว่า...

Part B

หัวข้อที่ 2 ทำไมการนำปัจจัยด้านมนุษย์มาใช้จึงมีความสำคัญต่อ ความปลอดภัยของผู้ป่วย

บทนำ ทำไมการนำปัจจัยด้านมนุษย์มาใช้จึงมีความสำคัญ

คำหลัก

- ปัจจัยด้านมนุษย์
- การยศาสตร์
- ระบบ
- สมรรถภาพของมนุษย์

เนื้อหา

- การนำความรู้เรื่องปัจจัยด้านมนุษย์มาใช้
- หลีกเลี่ยงที่จะฟังความจำ
- ทำให้สิ่งต่างๆเห็นได้ง่าย
- ทบทวนและทำกระบวนการต่างๆ ให้ง่ายขึ้น
- ใช้รายการตรวจสอบเป็นประจำ
- ลดการพึ่งพาการทำงานต่อเนื่องเป็นเวลานาน

หนังสือนี้กล่าวถึงสำหรับนักศึกษาระดับต่างๆ

แต่

ควรนำมาสอนเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลฝ่ายต่างๆ

ตั้งแต่ ผู้บริหาร จนถึง จนท.รักษาความปลอดภัย

หัวข้อที่เหมาะสมที่จะสอนจนท.ฝ่ายต่างๆ

หัวข้อที่ 1 ความปลอดภัยของผู้ป่วยคืออะไร

หัวข้อที่ 2 ทำไมการนำปัจจัยด้านมนุษยมาใช้อจึงมีความสำคัญต่อ
ความปลอดภัยของผู้ป่วย

เป้าหมายสุดท้าย

มิใช่แค่มีความรู้ สอบได้

แต่

เพื่อให้มีสติ (Conscious)

คำถามจากผู้จัดการประชุม

คณะผู้บริหารมีความสำคัญอย่างไร

เชิญชวนให้รพ.ร่วมคิดขับเคลื่อนงานในพื้นที่ของตนเอง

ภาพฝันของวิทยากรที่อยากให้รพ.ขับเคลื่อนงาน
ด้วยแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนและ
วางแผนการประเมินผลลัพธ์ที่ชัดเจน

